

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/38/2023
Identifikačné číslo spisu:	4309202092
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4309202092.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Ing. Slavomír Eliáš, podnikajúci pod obchodným menom: Ing. Slavomír Eliáš VELES, Nám. A. Hlinku 438/38, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 14 109 646, zastúpený JUDr. Marekom Ďuranom, advokátom, Štefánikova 34, 949 01 Nitra, IČO: 30 788 285, proti žalovanému: Y. S., narodený XX. C. XXXX, bytom S. XX, H., zastúpený Mgr. Pavlom Šeptákom, advokátom, Župná 13, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 37 324 101, o zaplatenie 94 600 eur s prísľusenstvom, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-857 zo dňa 24. novembra 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd" alebo „súd prvej inštancie"), ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 23Cb/114/2009-637 zo dňa 19. februára 2016, vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94 600 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca do zaplatenia. Vo výroku II. rozhodol, že o trovách konania a trovách štátu rozhodne do 30-tich dní po právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobou zo dňa 6. marca 2009, sa žalobca domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94 600 eur s 5% úrokom z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia a trovy konania. Žalobca podanie žaloby odôvodnil tým, že je vlastníkom železničnej závodnej vlečky v celkovej dĺžke XXX metrov postavenej v katastrálnom území B.D. H. na parcele č. XXXXX/XX vo vlastníctve žalobcu a na parcele č. XXXXX/XX, parcele č. XXXXX/XX, parcele č. XXXXX/XX vo vlastníctve žalovaného. Dňa 9. marca 2007 a v nasledujúcich dňoch žalovaný bez vedomia žalobcu začal odstraňovať zo svojich pozemkov časť žalobcovej závodnej železničnej vlečky. V konaní pokračoval napriek tomu, že žalobca ihneď po zistení tejto skutočnosti podal trestné oznámenie na neznámeho páchatela pre poškodzovanie

cudzej veci.

3. Dňa 29. októbra 2007 žalobca vyzval žalovaného na odstránenie následkov protiprávneho konania. Žalovaný považoval výzvu za bezdôvodnú a listom zo dňa 20. novembra 2007 oznámil žalobcovi, že si nie je vedomý žiadneho protiprávneho konania, nakoľko žalobca nepreukázal vlastníctvo k stavbe. Žalovaný uviedol, že svoje nehnuteľnosti nadobudol bez dlhov, vecných bremien a iných právnych povinností voči tretím osobám. Na odstránenej časti závodnej vlečky stojí v súčasnosti budova vo vlastníctve žalovaného. Odstránením časti vlečky sa celá závodná vlečka stala neupotrebitelnou a užívania neschopnou. Poškodenie veci nie je možné napraviť obnovením pôvodného stavu. Týmto konaním spôsobil žalovaný žalobcovi škodu vo výške 94 600 eur, ktorá bola vyčíslená znaleckým posudkom Ing. Juraja Drahoša (ďalej len „znalecký posudok č. 18/2009“).

4. Uznesením č. k. 23Cb/114/2009-362 zo dňa 15. marca 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 6. apríla 2011, Okresný súd Nitra vo veci ustanovil znalca, znaleckú organizáciu Ernst & Young Financial Advisory, s.r.o., z odboru ekonomika a riadenie podnikov, odvetvie oceňovanie a hodnotenie podnikov, na vypracovanie znaleckého posudku. Znalec v znaleckom posudku (ďalej len „znalecký posudok č. 5/2011“) usúdil, že dopyt po predmetnom areáli bude pomerne nízky, bude záležať na zámere kupujúceho o využití areálu, technickom stave areálu. Šrotovná cena likvidovaných koľají k dátumu vypracovania znaleckého posudku predstavovala 2 430 eur, nezahŕňa náklady na likvidáciu vlečky.

5. Preto Okresný súd Nitra rozsudkom č. k. 23Cb/114/2009-445 zo dňa 26. októbra 2011 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 430 eur s príslušenstvom. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26Cob/40/2012-474 zo dňa 26. apríla 2012, zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

6. Po doplnení dokazovania, zabezpečení kompletnej dokumentácie k privatizačnému projektu Pálená krytina, š.p. Zlaté Moravce z Fondu národného majetku Slovenskej republiky, Okresný súd Nitra vydal medzitýmny rozsudok č. k. 23Cb/114/2009-526 zo dňa 23. júla 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. augusta 2013. V rozsudku súd určil, že žalobca je vlastníkom železničnej vlečky v celkovej dĺžke XXX metrov nachádzajúcej sa na parcelách č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, katastrálne územie B. H. Po nadobudnutí právoplatnosti medzitýmneho rozsudku, okresný súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom Doc. Ing. Michalom Holíkom, PhD., znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie dopravné stavby. Znalec predložil súdu znalecký posudok č. 13/2015 (ďalej len „znalecký posudok č. 13/2015“). Z jeho záverov vyplýva, že v súčasnosti by bolo možné vybudovať odstránenú vlečku za 218 465,46 eura a hodnotu odstránenej železničnej vlečky v roku 2007 určil na 13 014 eur. Keďže znalec Doc. Ing. Michal Holík, PhD., na pojednávaní so závermi svojho znaleckého posudku polemizoval, spochybnil ich, riešil hypotetické otázky a situácie, prijímal právne závery, okresný súd bral podporne pri rozhodovaní o priznaní výšky škody žalobcovi aj znalecký posudok č. 18/2009 (pripojený k žalobe). Znalec Ing. Juraj Drahoš vo svojom posudku stanovil všeobecnú hodnotu závodnej železničnej vlečky (spodok + zvršok) vo výške 94 645,53 eura k 13. februáru 2009.

7. Okresný súd Nitra v konaní dospel k záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný a protiprávnym konaním žalovaného mu bola spôsobená škoda. Bol preto názoru, že žaloba bola podaná dôvodne, z ktorého dôvodu žalobcovi priznal uplatnenú náhradu škody a úroky z omeškania podľa § 369 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych prepisov (ďalej len „OBZ“), keďže žalobca si uplatnil nižšie úroky z omeškania, ako mu prináležali a to odo dňa podania žaloby.

8. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“ alebo odvolací súd“) rozsudkom č. k. 26Cob/40/2016-670 zo dňa 18. augusta 2016, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 13 014 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V zostávajúcej časti krajský súd žalobu zamietol. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že sa cíti byť viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), a teda aj podľa názoru

odvolacieho súdu v konaní bolo preukázané, že žalobca má aktívnu vecnú legitímáciu a je nositeľom vlastníckeho práva, a teda sa môže domáhať jeho ochrany na súde. V prejednávanej veci podľa odvolacieho súdu rovnako nie je sporné, že zničenú železničnú vlečku už nie je možné uviesť do pôvodného stavu, keďže na mieste kadiaľ viedla po pozemkoch žalovaného, sú už postavené iné nehnuteľnosti, brániace uvedeniu vlečky do pôvodného stavu. Uvažovať za takejto situácie o uvedení železničnej vlečky do prevádzkyschopného stavu je podľa odvolacieho súdu nereálne a hypotetické. Odvolaciemu súdu sa preto ako jediná možná hodnota výšky spôsobenej škody javí tá, ktorá zodpovedá hodnote zníženia majetku žalobcu v čase jeho poškodenia teda tá, ktorá zodpovedá konštrukcii vyplývajúcej z § 443 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „OZ“).

9. Odvolací súd preto vzal za základ pre rozhodnutie o výške náhrady škody sumu 13 014 eur stanovenú v znaleckom posudku č. 13/2015 a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v súlade s § 388 CSP tak, že priznal žalobcovi nárok na náhradu škody vo výške 13 014 eur.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) v dovolacom konaní o dovolaní žalobcu rozhodol uznesením sp. zn. 2Obdo/33/2017 zo dňa 20. júna 2018 a rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení najvyšší súd uviedol, že z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd, hoci dospel k odlišnému skutkovému stavu ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových záverov sa odklonil, nenariadil pojednávanie a nezopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu. Namiesto nariadenia pojednávania iba oznámil verejné vyhlásenie napadnutého rozsudku na úradnej tabuli súdu dňa 3. augusta 2016. Takouto procedúrou pojednania, odvolací súd pred vydaním konečného rozhodnutia postupoval v rozpore s § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP, ako aj ustálenou judikatúrou. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v dôsledku procesného postupu odvolacieho súdu došlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

11. Po vrátení veci dovolacím súdom Krajský súd v Nitre v súlade s pokynmi dovolacieho súdu zopakoval dokazovanie na pojednávaniach dňa 6. augusta 2020, dňa 17. septembra 2020, dňa 24. novembra 2022 a rozhodol rozsudkom č. k. 26Cob/51/2018-857 zo dňa 24. novembra 2022, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 13 014 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V zostávajúcej časti krajský súd žalobu zamietol. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že sa zaoberal v podstate dvomi okruhmi námietok, ktoré vzniesol žalovaný vo svojom odvolaní, a to (i) absenciou príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného a škodou a (ii) výškou škody spôsobenej odstránením časti železničnej vlečky.

12. Krajský súd sa v prejednávanej veci nestotožnil s odvolacou námietkou žalovaného, podľa ktorého nebola pre jeho zodpovednosť za škodu naplnená podmienka príčinnej súvislosti medzi škodou (odstránenou železničnou vlečkou) a porušením právnej povinnosti (generálnej prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka), pretože je logickým záverom, že bez odstránenia časti železničnej vlečky žalovaným by ku škode spočívajúcej v jej zničení nedošlo. Zároveň však odvolací súd konštatoval, že príčinná súvislosť nie je daná v celom rozsahu škody tak, ako ju uplatňoval žalobca v žalobe a neskôr v konaní, kde si uplatňoval nielen škodu ako hodnotu železničnej vlečky v celej jej dĺžke vrátane nakladacej rampy, ale aj ako škodu spočívajúcu v znížení hodnoty jeho podniku. K tomuto záveru dospel odvolací súd s prihliadnutím na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že odstránenie časti železničnej vlečky iba žalovaným malo vplyv na jej celkovú neupotrebitelnosť. Naopak, už v čase, keď žalovaný kupoval pozemky, na ktorých bola železničná vlečka, táto nebola funkčná, čo vyplýva z výpovede svedka A. H. B. Z toho vyplýva aj ďalšia skutočnosť, a sice že žalobca v konaní nepreukázal, v akom stave bola železničná vlečka pred tým, ako jej časť odstránil žalovaný. Ďalej odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že časť železničnej vlečky bola na pozemkoch ďalšej osoby, Mesta Zlaté Moravce, uložená v cestnej komunikácii, pričom v tejto časti bola zaliata asfaltom a ani v

tejto časti žalobca nepreukázal, v akom stave bola v čase, keď inú časť železničnej vlečky odstránil žalovaný. Nemožno tiež opomenúť, že aj sám žalobca odstránil časť železničnej vlečky. Ak by teda aj žalovaný neodstránil časť železničnej vlečky na svojom pozemku, nie je možné hovoriť o znehodnotení železničnej vlečky ako celku iba konaním žalovaného; absentuje tu v danom rozsahu jeho pasívna vecná legitimácia.

13. K výške uplatňovanej škody odvolací súd uviedol, že zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie a vychádzajúc z uvedených znaleckých posudkov mal odvolací súd za to, že uvedenie železničnej vlečky do pôvodného stavu nie je možné, keďže na mieste kadiaľ viedla po pozemkoch žalovaného, sú už postavené iné nehnuteľnosti, brániace uvedeniu vlečky do pôvodného stavu a možnému uvedeniu železničnej vlečky do pôvodného stavu nenاسvedčujú ani ďalšie skutočnosti. Uvažovať za takejto situácie o uvedení železničnej vlečky do prevádzkyschopného stavu, je podľa odvolacieho súdu nereálne a hypotetické. Odvolaciemu súdu sa preto, ako jediné možné stanovenie výšky spôsobenej škody javí to, ktoré zodpovedá hodnote zníženia majetku žalobcu v čase jeho poškodenia, teda to, ktoré zodpovedá konštrukcii vyplývajúcej z § 443 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu R 25/1990 a rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/792/2014 zo dňa 20. januára 2016. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, po zohľadnení všetkých v konaní vykonaných dôkazov, že pre účely stanovenia náhrady škody je možné vychádzať iba zo znaleckého posudku č. 13/2015, a to napriek tomu, že ani ním stanovená hodnota nezodpovedá úplne presne škode spôsobenej žalovaným, keďže v konaní nebolo presne preukázané, v akom rozsahu bola železničná vlečka poškodená/odstránená žalovaným, a v akom rozsahu inou osobou (napr. predchádzajúcim vlastníkom pozemkov žalovaného). Odvolací súd má za to, že takto stanovená škoda zodpovedá spravodlivému usporiadaniu veci a akékoľvek ďalšie dokazovanie by nevedlo k iným skutkovým zisteniam v prejednávanej veci, a to jednak z dôvodu podstatnej zmeny stavu pozemkov, na ktorých bola železničná vlečka postavená, súčasného stavu samotnej železničnej vlečky ako aj z dôvodu absencie relevantných dôkazov (svedkov, fotodokumentácie, a pod.), na základe ktorých by bolo možné presne určiť stav železničnej vlečky pred jej odstránením a po jej odstránení.

14. Odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania doplniacim rozsudkom č. k. 26Cob/51/2018-883 zo dňa 19. januára 2023 tak, že vo výroku III. priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 72,48% a vo výroku IV. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého odvodzuje od § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. je dovolacím súdom riešená rozdielne.

16. Dovolateľ ohľadne rozsahu podaného dovolania uviedol, že dovolanie voči rozsudku podáva výhradne v tej časti, v ktorej mu odvolací súd uplatňovaný nárok nepriznal. Odvolací súd podľa dovolateľa nepochopiteľne rozhodol v rozpore s judikatúrou, ktorú sám citoval, a relevantnú judikatúru ignoroval. Podľa dovolateľa v tomto prípade ide o zjavné porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolateľ poukazuje na to, že odvolací súd nesprávne prenáša dôkazné bremeno na žalobcu ohľadom námietok, ktoré vzniesol v konaní žalovaný, a ktoré sú v prospech žalovaného. Odvolací súd zbral do úvahy iba vybrané tvrdenia žalovaného a tieto nehodnotil s ohľadom na vykonané dokazovanie, ktoré bezdôvodne ignoroval.

17. Podľa dovolateľa je predmetom tohto konania výhradne výška náhrady škody, spôsob jej určenia a súvisiace hmotnoprávne a procesnoprávne otázky. Dovolateľ uvádza, že mu vznikla škoda, pretože žalovaný úmyselne zničil časť jeho majetku proti jeho vôli a zároveň spôsobil, že celá železničná vlečka v pôvodnej dĺžke XXX m je nepoužiteľná. Odvolací súd správne cituje judikáty, v ktorých sa uvádza, že škoda predstavuje zníženie majetkovej hodnoty žalobcu, že pri výpočte škody je potrebné vychádzať z

nákladov potrebných na odstránenie škody, t.j. potrebných na obnovenie stavu pred spôsobením škody, a že cenou veci pre účely poškodenia je potrebné rozumieť peňažný ekvivalent, za ktorý je možné v danom mieste a čase obstarat' obdobnú vec (trhová cena). Pre dovolateľa je nepochopiteľné, že odvolací súd stanovil výšku škody na základe znaleckého posudku, ktorý vychádzal z interných účtovných dokladov použitých na ocenenie majetku Železničnej spoločnosti, a.s. Priznaná účtovná hodnota vo výške 13 014 eur, pritom zjavne nie je trhovou cenou. Dovolateľ ohľadne toho, že pri stanovení výšky škody nemožno vychádzať len z účtovnej hodnoty, odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 27/1977. Pri stanovení výšky škody sa malo vychádzať z nákladov potrebných na obnovenie stavu pred spôsobením škody alebo z trhových cien tak, ako ich zistili znalci. Podľa dovolateľa navyše odkazujúc na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4M Cdo/23/2008, zo dňa 21. decembra 2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/222/2006 zo dňa 8. februára 2007, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2221/07 a sekundárnych prameňov práva (v dovolaní citovaného komentára k OZ), keďže bola konaním žalovaného znefunkčnená celá vlečka, tak by sa mali brať do úvahy náklady na znovuoobnovenie vlečky v celej jej dĺžke XXX m. Judikatúra, ako aj právna teória dôvodí, že protiprávne konanie môže vyvolať bezprostrednú prvotnú škodu. Toto protiprávne konanie však môže mať za následok aj druhotnú škodu, ktorá presahuje bezprostrednú škodu, pričom obe boli vyvolané tým istým protiprávnym konaním. Platí, že každá vec má svoje funkčné určenie. Ak v dôsledku protiprávneho konania nemôže poškodený používať vec na to, na čo je určená, stráca táto vec pôvodnú hodnotu, ktorá je daná jej funkčným určením. Dovolateľ dodáva, že žalovaný nepriamo svojím konaním spôsobil aj zníženie hodnoty jeho podniku, ktorý nemožno napojiť na verejnú železničnú sieť Slovenskej republiky. Odvolací súd podľa dovolateľa nezohľadnil v dovolaní citovanú judikatúru ani v tom, že zbral do úvahy amortizáciu, pričom amortizácia sa pri nehnuteľnostiach nemá brať do úvahy.

18. Dovolateľ kritizuje, že odvolací súd nevzal do úvahy znalecký posudok č. 18/2009 a odmieta námietky ohľadne tohto znaleckého posudku. Podľa dovolateľa je irelevantné, kto je objednávateľom znaleckého posudku a nemá to žiadny vplyv na objektívne zistenia znalca. Znalec nemôže zisťovať výšku škody, pretože túto určuje výlučne súd, znalec správne v predmetnom znaleckom posudku zisťoval trhovú hodnotu (za účelom predaja). Znalecký posudok je zároveň plne v súlade s tým, že dovolateľ žiadal náhradu za celú vlečku, vzhľadom na to, že mu bola znefunkčnená celá vlečka a nielen jej odstránená časť. Nie je dôvodná ani výhrada, že znalecký posudok bol vyhotovený s určitým časovým odstupom, pretože znalecký posudok objektívne nie je možné vyhotoviť v deň zničenia veci. Podľa dovolateľa odvolací súd na jednej strane namieta znalecký posudok č. 18/2009, pretože bol vypracovaný na začiatku roku 2009, ale zároveň mu nevádi, že znalec neurčil, z akého obdobia pochádzajú interné doklady, ktoré boli použité na stanovenie účtovnej hodnoty vlečky v znaleckom posudku č. 13/2015.

19. Dovolateľ namieta aj tvrdenia žalovaného, že síce vlečku v dĺžke XXX,X m odstránil, ale táto bola v dezolátnom stave, a preto škoda nevznikla, alebo vznikla iba v zanedbateľnej výške. V konaní bolo podľa dovolateľa preukázané, že vlečka bola v roku 2007 opotrebovaná iba minimálne a tvrdenia žalovaného boli jednoznačne vyvrátené ako nepravdivé svedkom A., H. B., H. P., znaleckým posudkom č. 13/2015 a predloženými fotografiami. Vlečku bolo možné pri minimálnej investícii sprevádzkovať. Odvolací súd nepochopiteľne napriek vykonanému dokazovaniu opisuje vlečku, akoby nebolo možné určiť jej stav pred protiprávnym konaním žalovaného. Ak by dovolateľ aj v teoretickej rovine pripustil tvrdenia žalovaného o opotrebovaní vlečky, tak má za to, že by predmetné tvrdenie mal dokazovať žalovaný, nakoľko dôkazné bremeno leží na ňom a nie na dovolateľovi. Ak to žalovaný podľa odvolacieho súdu nepreukázal, nie je možné znížiť nárok na náhradu škody, ale je potrebné ho priznať v plnej výške nákladov potrebných na znovuvybudovanie vlečky, resp. vo výške všeobecnej hodnoty vlečky so zohľadnením, že žalobca si uplatňuje len časť tohto nároku (zákaz negatívnej dôkaznej teórie). Žalovaný je povinný preukazovať svoje tvrdenie o tom, že zničil vec, ktorá bola v danom čase už údajne poškodená. Odvolací súd teda nesprávne prenáša dôkazné bremeno na žalobcu a ak tvrdí, že nie je dokázaná miera poškodenia vlečky pred jej odstránením, tak treba vychádzať z toho, že vlečka nebola poškodená a námietka žalovaného (prostriedok procesnej obrany) nebola preukázaná.

20. Dovolateľ vzhľadom na všetky skutočnosti uvedené v dovolaní navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 3 CSP zmenil rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-857 zo dňa 24. novembra 2022 v tej časti, v ktorej mu odvolací súd nárok nepriznal, a aby rozhodol o priznaní celého žalovaného nároku žalobcovi. Alternatívne dovolateľ navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-857 zo dňa 24. novembra 2022 výhradne v tej časti, v ktorej žalobcovi odvolací súd žalovaný nárok nepriznal a v súlade s § 450 CSP vrátil vec dovolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ si uplatňuje aj nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

21. K podanému dovolaniu sa na výzvu súdu vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že znalecký posudok č. 18/2009 namietal, nakoľko tento považuje za vyhotovený účelovo a tendenčne, v mnohých bodoch neodborne, bez ohliadky predmetu hodnotenia a potrebných podkladov. Je zrejmé, že jeho závery sú motivované požiadavkami žalobcu. Žalovaný poukázal na to, že znaleckým posudkom č. 5/2011 boli preukázané jeho tvrdenia v súvislosti s využívaním a technickým stavom objektu vo vlastníctve žalobcu. Podľa zistení znalca sa v prípade žalobcovho podniku jednalo o temer havarijný stav areálu, pretože dlhšiu dobu neboli prevádzkané žiadne opravy areálu a tomu zodpovedal aj stav koľajiska vlečky, či už v areáli alebo mimo neho. Tvrdenia žalobcu, že ako vlastník vlečky mohol kedykoľvek začať s prevádzkovaním vlečky a napojiť túto vlečku do celoštátnej, prípadne regionálnej dráhy je preto zavádzajúce. Žalobca nepreukázal prevádzkovanie vlečky od roku 1995 žiadnym relevantným dokladom. Koľajisko, ktoré sa nachádzalo na pozemkoch žalovaného, bolo v čase jeho odstránenia v dezolátnom stave, pre účely vlečky nepoužiteľné.

22. Podľa žalovaného z vykonaného dokazovania nevyplyva priama väzba príčiny a následku. Bolo preukázané, že vlečka bola ako celok znefunkčnená v dôsledku jej poškodenia a zanedbania údržby, a preto k jej znefunkčneniu nedošlo v dôsledku protiprávneho konania tak, ako to tvrdí žalobca. Žalovaný vzhľadom na zdevastovaný a nefunkčný stav vlečky v rámci spravodlivého rozhodnutia považoval za primeranú náhradu škody výšku šrotovnej ceny koľajníc. K rozporným záverom znalcov žalovaný uviedol, že krajský súd podrobne odôvodnil, akými úvahami sa zaoberal a dospel k určeniu výšky náhrady škody.

23. Žalovaný skonštatoval, že podľa neho nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania a predkladané závery dovolateľa sú arbitrárne a nemajú oporu v riadne zistenom skutkovom stave súdmi v konaní, ale ani v reálnom práve, a preto navrhol aby dovolací súd podľa § 447 CSP dovolanie odmietol, resp. aby podľa § 448 dovolanie zamietol ako nedôvodné.

24. K vyjadreniu žalovaného sa na výzvu súdu prvej inštancie vyjadril dovolateľ, ktorý uviedol, že žalovaný takmer vôbec nereagoval na podané dovolanie a iba opakoval svoje predchádzajúce tvrdenia. Žalovaný obdobne, ako odvolací súd ignoruje judikáciu a dôkazy a jednoducho sa k nim nevyjadruje. Dovolateľ rozporuje tvrdenia žalovaného, že vlečka bola v dezolátnom stave, podľa dovolateľa bolo preukázané, že vlečka bola v čase jej odstránenia z pozemku žalovaného použiteľná. Podľa dovolateľa sú nesprávne aj tvrdenia žalovaného ohľadne znaleckého posudku č. 18/2009, nakoľko jeho súčasťou sú aj fotografie zo skúmaného miesta a znalec tak zjavne vykonal obhliadku. Znalec ponížil hodnotu vlečky, ktorá bola v minulosti vo výške 314 558,95 eura a stanovil jej všeobecnú hodnotu na 94 600 eur. Znalec postupoval odborne a v súlade s príslušnými predpismi, keď logicky kvôli ním zistenému opotrebeniu a veku znížil hodnotu železničnej vlečky. Ostatné znalecké posudky zistenia znaleckého posudku č. 18/2009 nespochybňujú, pretože posudzovali iné skutočnosti. Dovolateľ odmieta aj tvrdenia žalovaného, že znalec v znaleckom posudku č. 13/2015 stanovil výšku škody v sume 13 014 eur. Znalec môže určiť trhovú hodnotu zničenej veci (znalecký posudok č. 18/2009), trhovú hodnotu podniku s/bez zničenej veci (znalecký posudok č. 5/2011), náklady potrebné na obnovenie pôvodného stavu alebo účtovnú-evidenčnú hodnotu časti zničenej veci (znalecký posudok č. 13/2015). Dovolateľ poukázal na to, že len súd je oprávnený stanoviť výšku škody, pričom vychádza predovšetkým z trhovej hodnoty zničenej veci (94 600 eur) a nákladov potrebných na obnovenie pôvodného stavu (218 465,46 eura). Logicky sa nebude brať do úvahy účtovno-evidenčná hodnota, ktorá nemá s trhovou hodnotou alebo nákladmi potrebnými na obnovu nič spoločné. V závere vyjadrenia dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozhodol v

súlade s podaným dovolaním.

25. K vyjadreniu dovolateľa sa na výzvu súdu vyjadril žalovaný, v ktorom opätovne zdôraznil, že tvrdenie žalobcu, že vlečku využíval do roku 2003 nebolo preukázané a zavádzajúce je aj tvrdenie, že s prevádzkovaním vlečky mohol začať pri minimálnych nákladoch kedykoľvek. Žalovaný vo svojom vyjadrení v podstate zopakoval svoju argumentáciu a navrhol, aby dovolací súd rozhodol v súlade s jeho predchádzajúcim vyjadrením k dovolaniu.

26. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť.

27. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 438/2017).

28. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

29. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú namietanú procesnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva.

30. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

31. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda, intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikatúrou Európskeho

súdu pre ľudské práva, podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t.j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov, ako prvkov naplnenia princípu právnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023).

32. Po preskúmaní veci dovolací súd uvádza, že v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nezistil žiadnu tzv. vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu), spočívajúcu v tom, že by odvolací súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP alebo práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

33. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Žalobca pod dovoláciu námietku podľa § 420 písm. f) CSP zaradil ignorovanie vykonaného dokazovania a nezákonné prenesenie dôkazného bremena na žalobcu, v čom videl nesprávny procesný postup a porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

34. Dovolací súd sa vzhľadom na obsahovú nejednoznačnosť žalobcovho dovolania, v ktorom miestami absentovalo konkrétne uvedenie námietky a dovolacieho dôvodu, pod ktorý mala byť námietka zaradená, rešpektujúc ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 344/2019, I. ÚS 115/2020, II. ÚS 277/2021, III. ÚS 252/2023), sa pokúsil z obsahového hľadiska porozumieť dovolateľovi. Dovolací súd má s prihliadnutím na uvedené a na obsah dovolania za to, že žalobca v tejto veci videl porušenie jeho práva na spravodlivý proces aj v podľa neho nedostatočnom, nepochopiteľnom a logicky rozpornom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu.

35. K žalobcom namietanému ignorovaniu dôkazov najvyšší súd uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a revízia rozhodnutí súdov nižšej inštancie nie je možná vo svetle skúmania skutkových otázok. Súčasne právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam (porovnaj I. ÚS 4/2011). Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti. Dovolanie v systéme opravných prostriedkov nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (k tomu pozri ICdo/113/2012, 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012, 3Cdo/539/2014). Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd k dovolateľom namietanému ignorovaniu dôkazov odvolacím súdom uvádza, že k zásahu do práva na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP odkazujúc na § 420 písm. f) CSP môže dôjsť len na podklade hodnotenia dôkazov, ktoré je možné označiť za arbitrárne, ktoré je bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu alebo ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (k tomu pozri aj IV. ÚS 150/03, I. ÚS 200/2012, I. ÚS 51/2020).

37. Najvyšší súd konštatuje, že po preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu, ani z ďalšieho obsahu spisu nezistil, že by bolo možné označiť rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti za arbitrárne alebo extrémne nelogické. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku (č.l. 870, č.l. 871) jasne uviedol, ktoré dôkazy ho viedli k záveru, že odstránenie železničnej vlečky nemalo vplyv na jej celkovú neupotrebitelnosť a zrozumiteľne vysvetlil s odkazom na relevantné skutkové zistenia, z akých dôvodov

vyhodnotil, že železničná vlečka bola už v čase jej odstránenia žalovaným poškodená.

38. Svoje skutkové zistenia odvolací súd v tomto smere odôvodnil príkladmo výpoveďou svedka A. H. B., z ktorého výpovede priamo citoval a tento dôkaz riadne hodnotil v kontexte ďalších zistení. Nie je dôvodné predpokladať, že by krajský súd pri skutkovom závere o celkovom poškodení železničnej vlečky v čase jej demontáže žalovaným vychádzal len z tvrdení žalovaného a ignoroval dôkazy preukazujúce tvrdenia žalobcu.

39. Poškodenie železničnej vlečky, ako odvolacím súdom ustálený skutkový stav, nemožno označiť za svojvoľný, arbitrárny, ani extrémne nelogický, alebo neodôvodnený skutkový záver. Najvyšší súd v súvislosti so žalobcom namietanou citáciou rozsudku krajského súdu (str. 12 dovolania) poukazuje na to, že pokiaľ odvolací súd spomína nemožnosť ustálenia skutkového stavu ohľadne presného určenia stavu železničnej vlečky pred odstránením jej časti žalovaným, je evidentné, že odvolací súd má na mysli presný stupeň a mieru jej poškodenia a nie skutkový záver o tom, či vôbec bola poškodená. Jej poškodenie v istej miere považuje zjavne za preukázané a deklarovaná neistota súdu sa týka len konkrétnej miery poškodenia železničnej vlečky, ktorá nebola v konaní presne zistená.

40. Absencia preukázania konkrétnej miery poškodenia železničnej vlečky nevyklučuje preukázanie všeobecného (rozumej menej konkrétneho) poškodenia vlečky, na ktoré mal žalobca možnosť reagovať prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany tak, aby pred súdom presvedčivo vylúčil poškodenie železničnej vlečky. Je nesprávnym a nelogickým tvrdením žalobcu, že žalovaný bol povinný preukázať prostriedkami procesnej obrany do najmenších detailov konkrétnu mieru poškodenia vlečky a ak sa mu to nepodarilo, platí ním prezentovaný záver, že železničná vlečka poškodená nebola, nakoľko nedošlo k preneseniu dôkazného bremena na žalobcu a dôkazné bremeno stále spočívalo na žalovanom. Podľa dovolacieho súdu je tento právny názor v rozpore s princípom rovnosti strán sporu. V prípade jeho aplikácie by došlo k neprimeranému zvýhodneniu procesnej strany - žalobcu a mohlo by dôjsť k zásahu do práv žalovaného.

41. Logikou žalobcu by mu na úspech v spore postačovalo len spochybnenie tvrdení druhej strany sporu o poškodení železničnej vlečky bez predloženia akýchkoľvek dôkazov, kým druhej strane sporu by na úspech v spore nepostačovalo ani predloženie skutkových tvrdení podložených dôkazmi o poškodení vlečky s odôvodnením, že z dôkazov nevyplyva konkrétna (detailná) miera poškodenia vlečky. Podľa dovolacieho súdu je evidentné, že pokiaľ by v takomto prípade nedošlo k presunu dôkazného bremena na žalobcu, vytváralo by sa neakceptovateľná nerovnosť medzi stranami sporu.

42. Najvyšší súd ďalej uvádza, že neobstojí ani žalobcov argument o zákaze negatívnej dôkaznej teórie. Za predpokladu, že súd vyhodnotil v procese voľného hodnotenia, že žalovaný podložil svoje tvrdenia o poškodení železničnej vlečky relevantnými dôkazmi, zákonným spôsobom sa prenieslo dôkazné bremeno na žalobcu, ktorý nebol povinný preukazovať negatívne tvrdenie, ako on uvádza absenciu poškodenia, ale mal možnosť preukázať svoje pozitívne tvrdenia o železničnej vlečke, ktorá podľa neho mala byť v čase odstránenia jej časti žalovaným v prevádzkyschopnom stave alebo v stave len minimálneho poškodenia.

43. V súvislosti s namietaným prenesením dôkazného bremena na žalobcu najvyšší súd teda sumarizuje, že sa s touto námietkou dovolateľa v celom rozsahu nestotožňuje a nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by nasvedčovala, že by bolo do žalobcových práv zasiahnuté. Nemožno konštatovať, že by v tomto prípade nesprávnym procesným postupom došlo k namietanému nezákonnému presunu dôkazného bremena na žalobcu. Ak odvolací súd vyhodnotil, že žalovaný preukázal, že železničná vlečka poškodená bola (napriek tomu, že nebola preukázaná konkrétna miera poškodenia), bolo legitímnou úlohou žalobcu preukázať opak, t.j. prevádzkyschopnosť železničnej vlečky alebo jej minimálne poškodenie.

44. Dovolací súd pre úplnosť dodáva, že z dovolania žalobcu v tejto časti je zrejmé v zásade len jeho nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu. Samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či nesúhlas s právnym záverom

odvolacieho súdu a kritika jeho prístupu zvoleného pri hodnotení dôkazov, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 420 písm. f) CSP, resp. § 432 ods. 1 CSP. Záver súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, resp. niektorej výpovede, ktorý v prejednávanom prípade primerane vysvetlí, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám o sebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie práv len z dôvodu, že sťažovateľ sa domnieva, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené rozdielne (I. ÚS 275/2019).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

45. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

46. V prípade, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) je vhodné, aby dovolateľ dovolací dôvod vymedzil označením rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd v riešenom spore odklonil. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

47. Právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 123/2020 zo dňa 15. apríla 2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodit', že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne, alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

48. Najvyšší súd konštatuje, že dovolateľ konkrétne nevymedzil právnou otázkou, pri ktorej sa mal dovolateľ odkloniť od rozhodovacej praxe, a preto sa v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (k tomu pozri napríklad I. ÚS 51/2020, III. ÚS 123/2020) preskúmaním argumentácie dovolateľa snažil zistiť, aké otázky by podľa žalobcu mali predstavovať odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

49. Z podaného dovolania sa dovolaciemu súdu javí, že žalobca kladie dovolaciemu súdu otázky, ktoré by mohli byť vzhľadom na argumentáciu dovolateľa formulované všeobecným jazykom nasledovne:

- 1) Je potrebné určiť výšku škody spôsobenej žalobcovi z hodnoty celej železničnej vlečky alebo len z hodnoty časti železničnej vlečky, ktorú žalovaný reálne odstránil?
- 2) Je možné stanoviť cenu železničnej vlečky na len základe interných účtovných dokladov?

50. Pre lepšiu prehľadnosť najvyšší súd poukazuje na to, že pre prípustnosť podaného dovolania je v súlade s § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevyhnutné naplnenie dvoch základných podmienok prípustnosti: 1. rozhodnutie musí závisieť od vyriešenia právnej otázky, 2. odvolací súd sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací súd je povinný teda vždy po vymedzení otázky, ktorú dovolateľ v podanom dovolaní kladie, najskôr zhodnotiť, či sa jedná o právnou otázku, nakoľko výlučne právná otázka môže byť predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP.

51. Prvú otázku dovolací súd vyvodil z formulácii žalobcu v dovolaní „keďže bola znefunkčnená celá vlečka, tak by sa mohli brať do úvahy náklady na znovuvybudovanie v celej dĺžke XXX m" alebo „žalobca žiadal náhradu celej škody, ktorá vznikla na jeho majetku v dôsledku toho, že žalovaný zničil časť jeho železničnej vlečky priamo (XXX,X m) a znemožnil žalobcovi používať železničnú vlečku v celej jej dĺžke v súlade s jej funkčným určením (pôvodne XXX m). Svojím protiprávnym konaním žalovaný znefunkčnil celú vlečku ako železničnú stavbu." alebo „žalobca trvá na tom, že mu prináleží náhrada za celú železničnú vlečku v dĺžke XXX m".

52. K prvej otázke, ktorá vyplýva z argumentácie žalobcu, dovolací súd uvádza, že táto nemôže byť považovaná za právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Na určenie výšky náhrady škody majú v tejto veci rozhodujúci vplyv skutkové zistenia, ktoré nemôžu byť predmetom prieskumu v dovolacom konaní s poukazom na § 442 CSP.

53. Odpoveď na prvú otázku v tomto prípade závisí predovšetkým od ustálenia skutkového stavu v tom smere, či bola železničná vlečka v čase odstránenia jej časti žalovaným upotrebitelná, alebo bola nefunkčná. Pokiaľ by konajúce súdy skutkovo ustálili, že železničná vlečka bola v čase odstránenia jej časti žalovaným ako celok upotrebitelná, alebo funkčná, bolo by dôvodné požadovať náhradu škody za znemožnenie užívania celej železničnej vlečky, nakoľko by bola daná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a škodou v podobe absolútnej neupotrebitelnosti železničnej vlečky ako celku v celej jej dĺžke.

54. Keďže však konajúce súdy skutkovo ustálili, že železničná vlečka bola poškodená a konštatovali, že vlečku nebolo možné riadne užívať, nie je dôvodné žiadať náhradu škody za celú železničnú vlečku, ale výlučne za tú jej časť, ktorú žalovaný skutočne odstránil. Najvyšší súd odkazuje na jasný záver odvolacieho súdu, že v takomto prípade nie je daná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a nefunkčnosťou celej vlečky (bližšie pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu č.l. 870).

55. Najvyšší súd sumarizuje, že odpoveď na prvú žalobcovu otázku nie je závislá od právneho posúdenia odvolacím súdom, ale od skutkových záverov, ktoré nie sú preskúmateľné v dovolacom konaní na podklade žalobcom označeného dovolacieho dôvodu. Dovolací súd sa preto touto otázkou, ktorej odpoveď je závislá od ustáleného skutkového stavu, nezaoberal a odkazuje v plnom rozsahu na hodnotenie skutkového stavu odvolacím súdom. Zároveň konštatuje, že keďže žalobcom namietaná vada konania nesúvisí s právnym posúdením, nie je dôvod na ďalšie skúmanie otázky a prípadného odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

56. Druhú otázku dovolací súd vyvodil z formulácii žalobcu „odvolací súd podľa žalobcu zámerne v napadnutom rozsudku neuviedol, že znalec sumou 13 014 eur stanovil evidenčnú hodnotu vlečky podľa interných dokladov určených na oceňovanie majetku inej spoločnosti" alebo „znalecký posudok č. 13/2015 určil hodnotu vlečky ... podľa účtovných dokladov použitých na ocenenie majetku Železničnej spoločnosti, a.s. ... Priznaná účtovná hodnota zjavne nie je trhovou cenou a ani cenou, ktorú by bolo potrebné vynaložiť na obnovenie pôvodného stavu" alebo „to, že pri stanovení škody nemožno vychádzať iba z účtovnej hodnoty, žalobca v konaní opakovane namietal a poukazoval pritom aj na judikatúru (R 27/1977)".

57. Najvyšší súd dáva do pozornosti žalobcu, že sa taktiež nejedná o právnu otázku, ktorá by zakladala dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení. Ide opätovne o otázku, ktorá sa týka skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, v tomto prípade hodnotenia znaleckých posudkov a ich podkladov. Dovolací súd odkazuje na svoju argumentáciu uvedenú vyššie a doplnia, že sporové konanie vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal dovolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom pri

hodnotení znaleckých posudkov odvolací soud neriadil. Aj znalecké posudky musí soud hodnotit' voľne, v súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi a z hľadiska ich vnútornej logiky.

58. Súd nemôže hodnotiť, a v prejednávanej veci správne ani nehodnotil, správnosť odborných záverov vyjadrených znalcom. Voľné hodnotenie dôkazov v súvislosti so znaleckými posudkami znamená hodnotenie ich záverov vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z iných dôkazov (Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované a doplnené vydání. Praha: Linde, 2011, s. 249). Na základe vyššie uvedeného, z obsahu spisu, ako i v tejto časti z kvalitne a systematicky odôvodneného rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa vyjadril jednotlivo ku všetkým znaleckým posudkom, jednoznačne vyplýva jeho zákonný postup tak v procese dokazovania, ako i hodnotenia dôkazov a následného rozhodnutia, ktoré bolo riadne odôvodnené ustálenými skutkovými zisteniami odvolacieho súdu (č.l. 872-875).

59. Najvyšší súd len v krátkosti v súvislosti s namietaným znaleckým posudkom č. 13/2015 a jeho podkladmi uvádza, že jeho pozornosti neušlo, že tvrdenia žalobcu v tejto časti dovolania možno považovať do istej miery za zavádzajúce a nepresné. Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd pri stanovovaní výšky náhrady škody vychádzal z komplexného znaleckého posudku znalca v odbore Stavebníctvo, odvetvia Pozemné stavby, Dopravné stavby. Podkladom znaleckého posudku č. 13/2015 nebol výlučne namietaný materiál Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity; tento bol len jedným z viacerých podkladov. Vzhľadom na uvedené je nepresné namietat', že odvolací súd pracoval pri stanovení výšky náhrady škody len s účtovnou hodnotou, a tým sa dostal do rozporu s rozhodnutím R 27/1997.

60. Dovolací súd pre úplnosť dodáva, že za predpokladu, že by hypoteticky došlo k situácii, že by konajúci súd vyvodil výšku náhrady škody z dôkazu, ktorý by preukazoval len účtovnú hodnotu veci, dovolací súd by stále nemohol bez ďalšieho len z takejto skutočnosti vyvodit' prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade by sa síce súd mohol dostať do rozporu s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, avšak stále by išlo o vec hodnotenia skutkového stavu, a nie o právnu otázku (hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu). Najvyšší súd opakuje, že hodnotenie dôkazov a namietanie skutkových zistení je napadnuteľné v súlade s ustálenou judikatúrou výlučne pod dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, aj to len za predpokladu, že ide o extrémne nelogický alebo arbitrárny postup konajúceho súdu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP

61. V dovolaní bolo poukázané aj na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom najvyšší súd udáva, že dovolateľ v podanom dovolaní neidentifikoval žiadnu otázku, ktorá by mala byť dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, ani nepoukázal na žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by mali preukazovať naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Dovolací súd sa preto dovolacím dôvodom nezaoberal, keďže nebol vymedzený v súlade s § 432 ods. 2 CSP.

62. Keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP, ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné a dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, dovolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c) a f) CSP odmietol.

63. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný mal v konaní plný úspech, avšak z dôvodu, že si trovy konania neuplatnil, súd mu ich nepriznal. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd ďalej neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

64. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.